СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 245. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 21-го ЖОВТНЯ 1948. | No. 245. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 21, 1948 VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПРИГАДУЮТЬ НА ОБОВЯЗКИ АМЕРИКИ СТАТИ В ПРОВОДІ СВІТУ

Ню Йорк, 19 жовтня. — На Форумі щоденника Ню Йорк Гералд Трибюн пригадав д-р Джеймс Конант, президент університету Гарвард, що справа краєвої безпеки і світового миру вимагає, щоб Америка стала в проводі світових справ. До цього треба обєднання нації, а тоді Совєти зрозуміють, що сила й життєздатність американської демократії є конкурентами світового комунізму.

Конант пригадав, що загроза Совєтського Союзу для нас лежить в ідеологічній ділянці, а наша сила залежна від нашої системи прилюдного виховання. Тому він домагався, щоб поширити розуміння американської демократії і визвати комуністів до дискусії над їхньою філософією. В першу чергу треба витягнути на денне світло комуністичні методи і з ними звести боротьбу. Комуністичні аргументи можна подерти на шматки противними аргументами — твердив професор. — З інших важних справ обговорено контролю атомової сили. Д-р Филип Морс, професор фізики в Масачусетс Технологічному Інституті, домагався збереження тайни атомової сили для воєнних цілей, але використання цеї сили для промислових і медичних цілей.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ЗА ВИБІР ТРУМАНА

Вашингтон. — З Білого Дому оприлюднено лист пані Елінор Рузвелт, написаний з Парижа, в якому вона заявляється за вибір Трумана на президента. Лист має дату 4 жовтня, а його зміст вже був оприлюднений в часописах без уповаження Білого Дому. Пані Рузвелт пригадує на ліберальну політику Демократичної партії в краєвих справах.

ДЮІ НЕПЕВНИЙ ЗА СЕНАТ

Олбені, Н. И. — Повна надія на перемогу губ. Дюїя при виборах в дні 2 листопада затьмарена непевністю про перемогу республиканців при виборах сенаторів. З цієї причини губ. Дюї поїде ще на передвиборчі віча до міста Ню Йорку, який вважається демократичною твердинею. Горішня частина стейту звичайно йде з республиканцями.

КЛАРК ОБЕЗЦІНЮЄ НЕБЕЗПЕКУ КОМУНІЗМУ

Ню Йорк. — Комунізм не є під теперішню пору загрозою для внутрішнього безпеченства країни, сказав генеральний прокуратор Там Кларк на зїзді Краєвого Товариства Почтмайстрів. При цій нагоді він виявив, що в Злучених Державах під теперішній час перебуває 2,100 чужинних комуністів з країн зпоза залізної заслони. Кларк пригадав, що він домагався від конгресу закона, щоб можна були цих комуністів відослати до Европи, одначе конгрес не сповнив його бажання. Тому, що республиканці закидають демократам прихильність до ко комуністів, Кларк виявив, що зі згаданого числа чужинних комуністів 2,027 прийшли до Америки за республиканської адміністрації після 1920 р. Найбільше чужинних комуністів перебуває в стейті Ню Йорку, бо аж 40%. Стейт Каліфорнія має друге з черги найбільше число чужинних комуністів. Кларк заявив, що в федеральнім уряді нема комуністів, а коли він звернувся до конгресу, щоб подали хоч одно імя, ніхто цього не зробив. Тому він вважає діяння конгресової комісії тільки „аматорським", яке на ділі перешкоджає департаментові справедливости в правильнім слідстві над затіями комуністів.

354 ВОЄННИХ КОРАБЛІВ В АМЕРИКАНСЬКИХ ПОРТАХ

Вашингтон. — Команда маринарки призначила тимчасово 354 кораблів на відвідини 65 пристаней в Злучених Державах і Гаваях для святкування Морського Дня, 27 жовтня. Більша частина кораблів буде готова для оглядин публики на 27 жовтня, як теж впродовж тижня від 23 до 29 жовтня.

АРМІЯ ЗМАГАЄ ДО ОБЄДНАННЯ МЕДИЧНИХ УСТАНОВ

Ню Йорк. — Генерал-майор Дейвид В. Грант, медичний командант повітряних сил під час другої світової війни, звернув увагу, що досі ще не обєднані медичні штаби американських збройних сил. Він говорив про це на обіді 501 посту Американського Легіону й домагався перевести це негайно. Він передбачував необхідність створення посту спільного медичного команданта на лад спільного штабу обєднаних департаментів армії, фльоти й повітреплавства.

ЗБРОЙНІ СИЛИ НАРАХОВУЮТЬ ПОНАД ПІВТОРА МІЛЬЙОНА ЛЮДЕЙ

Вашингтон. — Впродовж вересня зголосилося 75,315 добровольців до військової служби так, що число людей у збройних силах Злучених Держав дійшло тепер до 1,531,881. На підставі закона це число має зрости до 1,786,500 офіцирів і вояків до дня 30 червня 1949 р. Добровольців приймають на 3 роки до служби, а ті, що їх покликують обовязково, мають служити 21 місяців.

КАВА НЕ ШКОДИТЬ ЗДОРОВЮ

Ітака, Н. И. — Досліди в департаменті харчів університету Корнел виказали, що кава зовсім не шкідлива для здоровя, як про це досі були переконані різні медичні авторитети. Це провірено на щурах, яким давали питя тільки каву, а стримали навіть воду. Щурі жили так довго як і ті, що не пили кави цілком. Самиці прожили навіть довше, коли вживали кави.

ТРУМАН РАДИТЬ ПІВДЕННИМ ДЕМОКРАТАМ НЕ МАРНУВАТИ ГОЛОСІВ

Рейлі, Н. К. — Президент Труман перевів пробу обєднати розбиті демократичні голоси в південних стейтах. У своїй промові він візвав своїх партійців, щоби вони не марнували своїх голосів при виборах 2 листопада, бо це тільки стане в пригоді республиканцям.

Радять новим імігрантам осідати родинами на фармах

Ля Крос, у стейті Висканзин, 19. жовтня. — Делегати Краєвої Катол. Конференції Життя на Селі висловили свої погляди на різні ділянки життя в кількох резолюціях, з яких одна відноситься до прийняття імігратів зі скитальщини. У цій справі резолюція звучить: „Оцим домагаємося мобілізації християнських почувань любови від наших церковних і суспільних установ з метою, щоб нашим браттям в Христі, які прибувають до берегів нашої країни, дати нагоду зажити свобідним життям і найти працю, як теж і відповідні засоби для матеріяльного існування". У резолюції сказано теж, щоб звернути в першу чергу увагу на збереження родин разом. В справі іміграції сказано, що надто гострі постанови для обмеження іміграції не є бажані, як теж нехристиянською є політика, щоб деяким національним групам давати першенство. В іншій резолюції сказано, щоб творити фарми родинного типу в справах краєвої фармерської політики. На це треба звертати увагу при всяких плянах реклямації, наводнення й консервації землі.

Нюйорський комісар за поселення на фармах.

Ню Йорк. — Реймонд М. Гілард, комісар міської добродійности, який з доручення стейтової іміграційної комісії має зайнятися допомогою при розселенні свіжо прибуваючих імігрантів у місті Ню Йорку, оприлюднив, що комісія приготовляється на прийняття першої групи імігрантів, які прибудуть до нюйорської пристані з кінцем жовтня або з початком листопада. „Нашим головним завданням є привітати тих людей і **запевнитися, щоб кожна агенція й одиниця, відповідальна за їх спровадження, були готові сповнити свої обовязки, яких вони піднялися.** Нашим завданням є зкоординувати діяльність кількох груп, які заінтересовані в допомозі при розміщенні свіжо прибуваючих осіб"... „На підставі правил, виданих Федеральною Комісією Здепласованих Осіб першенство при виборі нових імігрантів дасть притоку до розселення новоприбуваючих по цілій країні. Хоч Ню Йорк стане знову брамою для тисячів нових американців, треба надіятися, що сільські околиці країни примістять найбільше число здепласованих людей".

МОЖЛИВІСТЬ ПЕРЕТВОРЕННЯ І.Р.О. В АГЕНЦІЮ О.О.Д.

Париж, 20. жовтня. — Спільний Соціяльний та Економічний Комітет О.Д. прийняв вчора більшістю 28 голосів проти 6 совєтських та при 8 здержаних резолюцію, якою рекомендується перемінити Міжнародну Організацію для Збігців (ІРО) в агенцію ООД. Останнє рішення в цій справі залежить від Генеральної Асамблеї ОД. Совєтський Союз та його сателіти, голосуючи проти рекомендації, знову накидувались на скитальників, що це „зрадники і воєнні злочинці", які продовжують вести „терористичну пропаганду" проти Совєтського Союзу „в живі очи" західних союзників.

ПЕРШИЙ КОНТИНГЕНТ ІМІГРАНТІВ ВЖЕ ВИБРАНИЙ

Кореспонденція до щоденника Ню Йорк Таймс з Бремергафен повідомляє, що вже оприлюднено імена 800 осіб, які ждуть в тамошнім переселенчім таборі виїзду до Злучених Держав на підставі Акту про Здепласовані Особи з 1948 р. Там є тепер 1,104 людей, готових на переїзд. Між тими, що їх імена згадано в оголошенні, запанувала велика радість. Вони мають виїхати в четвер 21. жовтня військовим транспортовим кораблем Дженерал Блек. Корабель має прибути до Ню Йорку 31. жовтня.

РАДІО-ДИСКУСІЯ ПРО ПІДПОЛЬНИЙ РУХ В СОВЄТАХ.

В найблищу п'ятницю, дня 22. жовтня, в рямках радіопрограми „При круглому столі" відбудеться інтересна дискусія про підпольний протибольшевицький рух в Совєтському Союзі. В дискусії візьмуть участь: відомі публіцисти Юджін Лайонс і Володимир Душник та відомий з широкої активности Громадського Комітету для Збігців, Дейвид Мартин. Дискусія будеться пердавати зі станців WEVD від години 10 до 10:30 ввечорі.

Рада Безпеки знову наказує перемир'я в Палестині

Париж, 20. жовтня. — Рада Безпеки ОД на вчорашньому наглому засіданні знову одноголосно рішила поставити вимогу негайного припинення воєнних дій, що їх відновлено між жидами і арабами минулої п'ятниці за провінцію Негеб. До рішення не додано окремих вияснень, але на підставі постанови Ради з 15. липня про „перманентне перемир'я" в Палестині Рада могла б застосувати відповідні санкції, якщоб її постанови не виконано. Бої в Палестині відновлено після того, як араби заатакували ізраїльський конвой з постачанням до оточеної арабами провінції Негеб. В кількадених боях ізраїльці здобули і забезпечили собі шлях постачання. З Тель Авів та з Каіро повідомляють, що ізраїльці і араби готові прийняти та достосуватися до рішення Ради Безпеки. В останньому з поінформованих джерел теж повідомляється, що ізраїльці готові прийняти за базу дискусії для повного замирення в Палестині плян Бернадотте.

ЕКОНОМІЧНІ ТРУДНОЩІ ПЕРЕШКОДОЮ ДО ЄДНОСТИ ЕВРОПИ.

Лондон, 20. жовтня. — Лейбуристська партія видала тут брошуру, в якій стверджує, що лейбуристський уряд Британії всіляко піддержує і розвиває думку федерації Европи. При цьому додається, що великою перешкодою в цьому змаганні до об'єднання европейських народів є господарські розбіжності і труднощі в деяких країнах, головно у Франції та Італії.

МАРШАЛ НА АВДІЄНЦІЇ В ПАПИ

Рим, 20. жовтня. — Секретар стейту ген. Джордж С. Маршал в товаристві своєї дружини відвідав вчора Папу Пія XII. в його палаці Кастель Ґандольфо та відбув з ним півгодинну розмову. Згідно з повідомленням ватиканського органу „Осерваторе Романо", вони „обговорювали різноманітні проблеми в інтересі і для добра людства та в справі миру". З неофіціяльних джерел додають, що обговорено зокрема положення Італії в теперішній европейській ситуації. Деякі кореспонденти видвигнули здогад, що предметом розмов мала бути теж справа Еспанії, але з офіціяльних ватиканських джерел це заперечено. Ще того самого дня після полудня Маршал знову від'їхав до Парижа. Італійський премієр де Ґаспері, після розмови з Маршалом заявив кореспондентам, що керівник американської закордонної політики переконаний, що мир можна встановити без ще одної світової війни.

БОЇ В ГРЕЦІЇ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ.

Атени, 20. жовтня. — Після ліквідації большевицьких партизанських гнізд на фронті в горах Граммос, грецька армія продовжує свою акцію проти партизанів на фронті в горах Віці. Вчора генеральний штаб подав дальші вістки про цілий ряд нових перемог над большевиками, що одержують постійну допомогу від сусідніх совєтських сателітів.

УКРАЇНЦІ ПЕРШІ ПОЧАЛИ БОРОТЬБУ ПРОТИ НАЦИСТІВ.

Ню Йорк, 20. жовтня. — Популярна місцева вечірня газета „Дейлі Нюз" надрукувала в сьогоднішньому виданні в рубриці „Голос Народу" листа Теодора Лютвіняка, в якому пишеться: „Гордий польський фізик написав в „Голосі", що Польща була першою країною, яка в 1939 році почала боротьбу проти Німеччини. Пригадуєте Карпатську Україну? Союзник Німеччини напав на цю малу незалежну країну в березні 1939 р. Закарпатські українці так запекло відбивали напад, що Польща сконцентрувала війська на допомогу Мадярщині. Українці перші розпочали боротьбу, шість місяців перед тим, як Німеччина і Росія напали на Польщу. При цій нагоді варто згадати, що українці, тепер поневолені Росією, справляють червоним багато клопотів своєю підпольною активністю".

ПРОТИ - БОЛЬШЕВИЦЬКІ ПЛЯНИ БРИТ. ІМПЕРІЇ.

Лондон, 20. жовтня. — Премієри країн Британської імперії на вчорашніх нарадах рішили, що їх завданням повинно бути не тільки вдержання демократії в Західній Европі, але й відновлення її за совєтською залізною заслоною.

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ ПІДДЕРЖУЮТЬ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ СОВЄТІВ

Париж, 20 жовтня. Рада Безпеки О.Д. вчора продовжувала розглядати обвинувачення західних великодержав проти Совєтського Союзу за загрозу для світового миру і безпеки совєтською бльокадою Берліна. Представники ЗДА, Британії і Франції, відповідаючи на цілий ряд запитань, поставлених їм цьогомісячним предсідником Ради, аргентинським представником д-ром Бремуґлія, ствердили, що Совєти вже після передачі справи Раді Безпеки почали ще дальше затіснювати бльокаду, збільшуючи цим теж загрозу для миру. Всі вони покликувалися на відповідні вияснення своїх урядів та домагалися безпосереднього розгляду цілої справи і відповідного рішення. Під час нарад совєтські представники поширювали копії своєї відповіді на обвинувачення Заходу. Рада Безпеки на вчорашньому засіданні не винесла ще жодного конкретного рішення, але вважається, що воно могло б запасти ще цього тижня.

МОЖЛИВІСТЬ ЕВАКУАЦІЇ НІМЕЧЧИНИ СОВЄТАМИ

Берлін, 20 жовтня. Політичні спостерігачі в західній Німеччині стверджують на підставі цілого ряду познак та інформацій втікачів зі східної зони, що большевики в короткому часі могли б евакувати Німеччину, передаючи контролю місцевій комуністичній п'ятій колоні. Це мало б бути відповіддю на творення західно-німецької держави та дало б Совєтам сильну зброю в „холодній війні" за Німеччину, як серед самих німців, так і на міжнародному терені. На совєтську підготовку евакуації, крім цілого ряду інших заходів, вказували б такі головні факти: 1. Організація німецької „народної міліції" та її озброєння і повне підпорядкування совєтському командуванню. Приблизно на кожних 42 німецьких громадян припадатиме один большевицький поліцист; 2. Поголовна чистка та виключення з адміністрації і публичної служби усіх, за виїмком сто-відсотково провірених і випробуваних комуністів; 3; Виключення та ліквідація всіх впливів, опозиційних до комунізму, між ними теж преси, інших політичних партій і навіть лівих професійних спілок; 4. Закріплення зв'язкових вузлів між східною Німеччиною та самим Совєтським Союзом і його сателітами.

ГІТЛЕРІВСЬКИЙ МАРШАЛ УМЕР НА УДАР СЕРЦЯ

Гамбурґ, Нім., 20 жовтня. Вчора тут в британському госпиталю вмер на удар серця маршал В. фон Браухіч, головнокомандуючий гітлерівських армій на початку війни аж до німецьких неуспіхів на східному фронті. Браухіч мав 67 років і тут він дожидав суду за воєнні злочини.

КРАЇНИ БЕНЕЛЮКСУ ЗАТІСНЮЮТЬ СПІВПРАЦЮ

Брюсель, Бельгія, 20 жовтня. Країни т. зв. Бенелюксу, імено: Бельгія, Голандія і Люксембурґ, приготовили дальші довгореченцеві пляни повної консолідації їхнього господарства. Свій плян вони предложили зорганізований на базі пляну Маршала Організації Европейської Співпраці.

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ УСТУПИЛИ МАЛИМ ДЕРЖАВАМ В СПРАВІ АТОМОВОЇ КОМІСІЇ

Париж, 20 жовтня. Західні великодержави, реаґуючи на підривне становище Совєтів в справах міжнародної контролі атомової енергії, були внесли резолюцію, пропонуючи закінчити працю атомової комісії О.Д., що з огляду на постійний совєтський спротив зайшла в безвихідну „мертву точку". Зорієнтувавшись в настроях малих держав та не добачаючи можливости одержати потрібну кількість двох третіх голосів, західні союзники змодифікували своє становище, погоджуючись на відповідно компромісове продовження існування та дальшої праці атомової комісії. Малі держави виявляють велике вдовілля зі своєї перемоги.

60 РАНЕНИХ В СТРАЙКОВИХ ЗАВОРУШЕННЯХ У ФРАНЦІЇ

Париж, 20 жовтня. В цій грізній міжнародній політичній обстановці, керована Комінформом комуністична п'ята колона у Франції почала свій генеральний наступ, що може мати рішальне значення для дальшого розвитку в цій країні. Продовжуваний страйк вуглекопів загрожує цілому господарству. Уряд, не маючи можности задовольнити домагання опанованих комуністами професійних спілок, рішив дати військову оборону тим робітникам, що не солідаризуються з комуністами. Тоді комуністи відкликали навіть охоронні бригади з шахт та почали загрожувати саботажами. Охорону з черги перебрала поліція. На цьому тлі прийшло до заворушень, під час яких біля 60 осіб було поранених.

БОЛЬШЕВИЦЬКА П'ЯТА КОЛОНА У ФРАНЦІЇ ПОГРОЖУЄ

Париж, 20 жовтня. Місцевий комуністичний орган надрукував вчора статтю, в якій погрожує, що „французький резістанс" на випадок війни проти Совєтів „не залишиться бездільний" та воюватиме проти західних союзників і самої Франції. Большевицький орган знову розписується, що Америка приготовляє на весну війну проти Совєтів.

МОСКВА ПОВІДОМЛЯЄ ПРО ЕВАКУАЦІЮ КОРЕЇ

Лондон, 20 жовтня. Московська радіовисильня вчора повідомила, що совєтські війська почали плянову евакуацію північної Кореї. В місцевих дипломатичних колах вважають, що це повідомлення було вступом до совєтської акції в ООД, щоби теж американські війська евакували південну Корею. Навіть, якщоб совєтське повідомлення відповідало правді, воно нічого не змінює в положенні північної Кореї, бо там большевики залишають п'ятиколонну „народну республіку".

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗА ЕМІГРАНТСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ РАДИ

Від 1920 року немає ніякої інтервенції Заходу в Росії, але зате є від цього часу до нинішнього дня постійна совєтська офензива Кремля, звернена проти цілого некомуністичного світу, пише Вилієм Генрі Чемберлин. Отже найвища пора, пише він далі, щоб Захід почав організувати проти Москви контр-офензиву ,втягаючи до неї політичних емігрантів, що втікли з СССР.

Цей апель є звернений до урядових кол у Вашингтоні та Лондоні. Чемберлин є тої думки, що Захід повинен використати цю велику силу, яку уявляють собою сотні тисяч емігрантів, що втекли з України, балтійських держав, а навіть з самої Росії, з яких одні живуть в західній Европі та Америці, а інші в таборах „Ді Пі". Він каже, що між тими емігрантами є такі визначні люди, які давніше репрезентували свої нації, бо є між ними політики і дипломати, бувші міністри, посли, амбасадори, як теж мужі науки, інтелектуали. Всі вони походять з країн, які опинились у Совєтськім Союзі шляхом насилля, загарбання. Число їх тепер зростає з кожним днем, бо щораз більше людей втікає з царства совєтського тоталітаризму на свободу, хочби і до скитальських таборів.

Отим людям, пише Чемберлин далі, Захід повинен допомогти потворити Національні Ради, які повинні складатись з бувших парляментаристів, визначних провідників політичних партій та бувших послів і амбасадорів. Ці Національні Ради повинні мати осідок у Вашингтоні чи Лондоні, а згодом вони могли би прибрати характер урядів на вигнанні. Ці Ради, кажеться далі, могли б вдержати звязок з тими елементами, що ведуть в їхніх країнах дальшу боротьбу за свободу; вони могли б помагати в Вашингтоні й Лондоні, що саме треба передати по радіо населенню на їхніх землях, що опинились в сфері совєтських впливів, себто в комуністичному ярмі. Ці люди, що ввійшли б в Ради, були б помічними в праці, як і куди розселити европейських скитальців та їм знайти працю. Вони надавались би найкраще до роздумування над такими справами, як повинна виглядати Европа в будучині, які є там можливі й конечні федерації. До цього останнього Чемберлин прикладає особливу вагу, будучи тої думки, що коли би були існували тривалі й сильні федерації до приходу Гітлера до влади, то цілком певно не було б другої світової війни.

Чемберлин звертає при кінці увагу ще на одну дуже важну справу, а саме на перешкоду, яку вже творять самі емігранти. Каже, що трагедією кожної політичної еміграції — почавши від давних грецьких часів — є те, що емігранти не можуть з собою погодитись, що сваряться. Це саме, каже він, дається завважити і тепер між політичними емігрантами усіх народів. Ця незгода є найбільшою перешкодою в ролі, яку могли би нині відіграти ці політичні емігранти в боротьбі з комунізмом і совєтською агресією та в справі визволення їх власних, рідних земель.

Думаємо, що над тими словами Чемберлина повинні застановитись в першу чергу ці українські політичні емігранти в Европі, що ще досі не зрозуміли ваги заснування Української Національної Ради, як теж ті, що навіть на американських землях вносять хаос у цю важну справу своїм деструктивним думанням, говоренням та писанням.

ЗАВВАГИ ПРО ГАЗЕТУ

Звичайно так буває, що коли ведеться „пресова кампанія", тоді ті, що надсилають жертви, висказують своє вдоволення, признання, чи подають способи, як поліпшити газету, позбутись недомагань. Цього року є таких заввag менше. Критикують неприхильно головно „анонімні", такі, що надсилають „критику" але без жертв...

Наш часопис має недомагання а ці, що його видають і редагують, про це добре знають і вже нераз про це говорили і писали. Найбільша перешкода, яка не дає „Свободу" не то поліпшити, але надалі втримати — це фінансова.

Та вертаймо до цього, що пишуть про газету. Отже є побажання, щоби газета мала побільше цікавих новинок, фейлетонів, статтей на різнородні теми і т. п.

Думаємо, що побажання слушні. В таких обставинах, в яких газета тепер видається, вона ліпшою стати не може, бо поліпшення вимагає більше сил у самій редакції й більше дописувачів, що писали б на різні теми. Того роду газета як наша не могла ніколи оплачувати таких співробітників, які ставлять більші матеріяльні вимоги. Вона мусіла мати теж багато безплатних дописувачів. Так було колись, а нині воно ще більш конечним. Одначе нині дійсність така, що подавляюча більшість тих, що є в Америці й могли б час від часу написати якусь статтю, вимагають тепер матеріяльної винагороди, чого давніше не було, а як було, то в рідких випадках. Зі скитальцями від місяців майже нічо не надходить, бо люди мабуть зайняті більше особистими справами, себто виїздом в заморські країни, що є природне. Наш ЗУАДКомітет заповідав, що як вишле пачки з харчами, то газети в Америці будуть завалені різнородним матеріялом, але правда така, що сталось якраз навпаки, бо ніщо не приходить. Це не є ніякий закид, бо добре знаємо, що переживають бідні скитальці в сучасних умовинах. Ми тільки констатуємо факт, чому так мало „цікавих" вістей, бо ці завваги походять тепер головно від тих наших читачів, що прибули недавно до Америки і, цілком природно, бажали б мати в газеті більше матеріялу з цього середовища, в якому вони довго жили, з яким найбільше звязані.

Тепер дещо „з іншої бочки", а що відноситься до загалу читачів. Часто читач шукає таких новинок, які його спеціяльно інтересують, а як їх не найде в газеті, то каже, що газета „не цікава". Хто їде трамваєм або підземною залізницею Ню Йорку, може завважати, як пополудні робітники, вийшовши з роботи, перевертають картки газет з поспіхом, заки дійдуть до спортової сторінки. Прийшовши до неї, поринають у ній цілим єством і їх не обходить ніщо, що довкруги них діється. Перечитавши новинки зі спорту, головно з гри бейзболу, вони відкидають газету, не читавши навіть великих політичних наголовків. Коли б у газеті не було новинок зі спортового руху, для них газета не була б цікава і вони ледви, чи її купували б.

Знов десь по третій годині пополудні можна завважати інше явище. Люди, переглядають швидко пополудневі видання газет, доки не дійдуть до сторінок, на яких поміщені самі цифри і то такими дрібними черенками, що пересічний читач навіть уваги на них не зверне. А ці люди зривають собі очі на те, щоб провірити, як замкнулась біржа, себто, як стоять сьогодні вартісні папери на біржі, або яка ціна різних бондів. Для них маленькі цифри творять окремий світ і вони не будуть читати інших новинок, доки не задоволять своєї цікавости про фінансові справи.

Приїхавші з Европи не можуть довший час розуміти, наприклад, великих наголовків в американських щоденниках, бо не знають ні імен, що про них згадує газета, ні місцевости, у якій щось сталося. Тому радше шукають за телеграфічними вістями з їхнього рідного краю. Як їх нема, тоді газета для них не цікава. Це явище триває так довго, доки нові іміґранти не ввійдуть в тутешнє життя. Це забирає нераз роки, щоб розуміти хоч в загальних начерках прояви громадського, фінансового, політичного, релігійного й культурного життя нової країни, а зі знанням зростає і зацікавлення.

Теж годі дивуватись, коли наприклад, новим українським іміґрантам в Америці дивним виглядає, як в газеті, писаній українською мовою, присвячується багато місця справам, які не мають ніякого відношення до українського життя. Згодом і ці, що дивуються, зрозуміють, що українська спільнота в Америці пристосовлює своє життя до американського життя й американських відносин і тому нотує факти й вияви діяльности всього американського суспільства на рівні з фактами з життя української спільноти. Давніше цього було мало, бо й ті, що мали писати про ці справи, за малими винятками слабо визнавались на американських справах.

Є ще такі читачі, що хотіли б більше „приємних" вістей, або, іншими словами, хоче, щоб ми поступали в газеті як той струс, що ховає свою голову в пісок під час бурі. Назагал американці хотіли б теж мати такі вісті. Після недавно покінченої війни людство бажає собі тривалого миру, а американці не хочуть думати про це, що треба їм знову посилати синів до війська, а то й на війну, платити високі податки, обмежити свою особисту свободу і позбутися неодних вигод для загальної справи. Але що робити, коли приходять щораз нові вісті про вороже відношення Совєтів до Західного світу, а зокрема до Америки. Хто хоче миру, такому не легко погодитися з думкою про нову війну. Для нього вісті про можливість нового конфлікту є „немилі". Тому він радо піддається несовісній агітації прихильників комунізму, що газети, які поміщують вісті про можливість війни, це такі газети, що „підбурюють людей до війни". І ось злобна агітація настроює читачів газети до їхніх видавців тільки тому, що газети поміщують новинки, оперті на звідомленнях про „неприємні" події, але такі, що про них треба завчасу знати. Назагал можна сказати, що газета — це дзеркало суспільного життя. Коли в ній нема якнайбільше різнородних вістей, вона не сповняє свого призначення. Про це переконуємось найкраще на власних прикладі, себто на тому, коли нам приходиться збирати новинки про українське життя з-перед 40 років на підставі того, що було тоді в „Свободі". Усіми засобами намагаємось тому недомаганню зарадити, але цього ніколи не подолаємо, коли не буде більшої допомоги (не тільки матеріяльної) з боку ширших кол громадянства, зокрема тих, що повинні розуміти вагу і призначення рідної преси.

Праця, завдання і потреби З. У. А. Д. Комітету

ВИЯСНЕННЯ Д-РА В. ГАЛАНА НА ПРЕСОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ ДНЯ 16. ЖОВТНЯ.

III.

Завдання і потреби Комітету на найближчий час.

Ці проблеми д-р Ґалан схарактеризував так:

ЗУАДКомітет, продовжуючи і скріплюючи свою матеріяльну допомогову акцію для українських скитальників в Европі, мусить тепер головну увагу приділити справі використання нового закону для переселення якнайбільшої кількости українських скитальників до Злучених Держав. Заходи підуть в дотеперішних двох напрямках: серед українського загалу та серед американців. Комітет, як вже згадано, потребує ще щонайменше 12 до 13 тисяч посвідчень про запевнення праці і мешкань і ці посвідчення він мусить придбати в найближчому часі, ще цього року, бо тільки це допоможе вповні використати квоту для українців. Тому необхідно повести широку роз'яснювальну акцію під цим оглядом серед українського загалу. В цьому теж й заключається головне завдання нашої преси, що під цим оглядом може відіграти рішальну ролю. Досі появилося та кружляють між громадянством, головно між цими безпосередньо заінтересованими в спроваджені своїх рідних та знайомих, багато всіляких суперечних вісток і з різноманітних боків, що баламутять людей та припиняють, якщо не зупиняють акцію збірки аплікацій. Одні повідомляють, що не потрібно нотаріяльних потверджень на посвідченнях, ще інші говорять, що потрібно окремих посвідчень від місцевих парохів і т. п. Важливе, щоби загал постійно був в курсі справ та завжди знав точно, що й як йому робити. Комітет зі свого боку є в постійному зв'язку з урядовою Комісією у Вашингтоні і він теж кожночасно та негайно поінформував би через пресу про всі зміни, чи доповнення, які під цим оглядом зайшли б. Тому треба звернути увагу загалові, щоби не розгублювався в здогадах та поголосках, тільки уважно слідкував за кожночасними повідомленнями ЗУАДКомітету. Так як досі справи мають ся, є два роди посвідчень, для рідних і для загалу. Формулярі ЗУАДКомітету на ці посвідчення є апробовані і затверджені урядом і вони повністю вистачають. До посвідчень для нерідних, необхідно додати теж відповідне посвідчення від фірми, яка запевняє працю новому іміґрантові. Якщо під цим оглядом зайшли б будькі зміни, ЗУАД Комітет знатиме про них безпосередньо і негайно подасть до відома загалу.

Роблячи та скріплюючи цю підготовчу акцію для нової іміграції, треба рівночасно подумати та заздалегідь створити відповідний апарат, що діяв би тоді, як масова іміграція вже почнеться. Тут мається на увазі Переселенчі Осередки в усіх більших українських громадах. В деяких, як Ню Йорку, Филаделфії та інших ці Осередки вже існують; в інших громадах їх треба ще створити і це мусять зробити люди, відповідальні за громадське життя на місцях. Сьогодні і в цих справах потрібно найбільшої співпраці всіх кол громадянства та всіх його інституцій, бо тільки це може запевнити відповідний успіх.

Рівночасно з цими великими завданнями і обов'язками, З. У. А. Д. Комітет має теж збільшені потреби. Насамперед йдеться про фонди. Як уже згадано, фінансовий балянс Комітету сьогодні виносить 61,000 долярів. Потреби Комітету на саму адміністрацію теперішньої і майбутньої переселенчої акції виносять далеко більше. При цьому, на адміністрацію Комітетові дозволяє закон тільки малий процент загальної суми, виданої на матеріяльну допомогу. В цьому році Комітет міг дати більшу матеріяльну допомогу скитальникам, бо одержав від Американської Заморської Допомоги 30,000 дол. готівкою та 33,000 дол. харчами. Але наш загал мусить здати собі справу, що Комітет може виконувати свої завдання, як йому буде забезпечений постійний доплив фондів. Треба, щоби наші організації та поодинокі особи пам'ятали та вирівняли свої річні вкладки до Комітету та щоби при кожній нагоді організували збірки фондів. Це треба пам'ятати головно тепер, як знову починається у наших громадах сезон всіляких імпрез. Усім тим, що висилають через Комітет свої посвідчення про працю і мешкання для нових іміґрантів, пригадується, що для полагодження всіх тих справ потрібно людей, часу і коштів. Отже, кожний повинен вважати своїм обов'язком рівночасно з посвідченнями вислати до Комітету теж відповідну жертву. Спільні зусилля та збільшена жертвенність цілого нашого загалу допомогла б Комітетові довершити діла, що буде записане між найбільшими в історії американських українців, що ним без сумніву був би рятунок багатьох тисяч наших рідних братів і сестер з европейського скитання.

На закінчення д-р Ґалан ще дав відповідні вияснення на цілий ряд запитів представників преси. Ці вияснення включено в попередні загальні інформації. На запит, що робити тим, які вже раніше вислали безпосередньо до Европи відповідні посвідчення про запевнення праці і мешкання, д-р Ґалан радить негайно виповнити ці посвідчення щераз та вислати до ЗУАДКомітету. Справу виступу проти нього одної місцевої газети, д-р Ґалан відмовився коментувати. На розіслані до преси протест організації Самодопомоги Нової Української Іміграції проти переданої европейськими газетами критичної заяви адв. Смука щодо нової української іміграції в Америці, д-р Ґалан заявив, що цей протест — по його думці невідповідний своєю формою — базувався не на офіціяльній заяві адв. Смука, тільки на свобідній передачі цеї заяви в пресі, що теж кожна газета зробила по різному. Д-р Ґалан вважає, що цю справу в свій час вияснить сам адв. Р. Смук і думає що того роду епізоди не повинні в нічому зупинити спільних зусиль в допомоговій акції в цій рішальній її стадії.

(Кінець).

Антін Чехов

МРІЇ

2)

— Не знаю, братіку. Не знаю мого батька, що буду це затаювати? Я гадаю, що я дитина неправого ложа. Мама всеньке життя служила в панів і не хотіла вийти за звичайного мужика...

— І зловила цапа, — запримітив Птаха глумливо.

— Вона була побожна та богобоязлива, та дівоцтва не зберегла. Це самособою гріх, тяжкий гріх, я це розумію дуже добре, зате може в моїх жилах пливе шляхоцька кров. Може я лише на папері мужик, а вдачею шляхтич.

Птаха слухає це, дивиться на нього здивовано та раз-у-раз здвигає плечима.

Як вийшли десять верств, сіли на горбочку відпочати.

— Навіть пес знає своє імя, — мимрить під носом Птаха. — Я називаюся Андрій, він — Нікандер, кожний чоловік має своє свяе імя, якого ніколи не повинен забувати! Ніколи!

— Навіщо кому мого імені? — зітхає волоцюга. — Тай який хосен мені з того? Коби бодай пустили мене. А мені було б тоді ще гірше, ніж тепер. Я, братіки, знаю закон. Тепер я волоцюга, що затаїв своє імя і мене щонайбільше можуть заслати на Сибір та дати яких тридцять-сорок нагаїв. А я сказав би їм моє справжнє назвище, то вони знову замкнули би мене в тюрмі. Я знаю це!

— Або ти був уже раз у тюрмі?

— Так, братіку. Пять років ходив я з голеною головою, в кайданах.

— Завіщо?

— За душогубство, приятелю! Як я був ще хлопцем, може вісімнадцять років було мені, мама замість порошків на прочищення дала панові до склянки аршенику. В спіжарці стояло стільки коробочок, то не тяжко було помилитися.

Волоцюга зітхнув, похитав головою та сказав:

— Моя мати щоправда була побожна, та хто в цьому може визнатися? Таж чужа душа наче темний ліс! Може зробила це через помилку, а може не була в силі перенести того, що пан залюбився в іншій... Може вона нарочно дала йому це до склянки, Бог один знає це! Я був тоді малий та малощо розумів... Нині можу пригадати собі, що пан узяв собі іншу любовницю, а мама цим дуже гризлася. Два роки тягнувся процес... Мама дістала двадцять років тюрми, а я, як малолітний, лише сім.

— Та завіщо?

— Як співвинуватець. Це ж я приніс панові склянку. Мама приготовила порошки, а я подав йому. Та кажу вам, братіки, як християнин перед Богом: не кажіть того нікому...

— Нас ніхто не питатиме про це, — відповів Птаха. — Ти втік із тюрми, правда?

— Так, приятелю. Втекло нас чотирнадцять люда. Хай Бог помагає їм. Вони втекли тай мене забрали зі собою. Скажи сам, яку користь мав би я, щоби виявляти як називаюся? Таж мене знову замкнули би в тюрму. А чи я який тюремник? Я слабовитий, ніжний чоловік, я привик чисто зїсти, чисто спати. Як молюся, то засвічую лямпочку або свічку, а довкола мене мусить бути тихо. Як похиляюся до землі, то земля не сміє бути опльована або брудна. За маму роблю рано й вечором при молитві сорок поклонів.

Волоцюга здіймає шапку та кланяється.

— Хай вони зашлють мене на Сибір, каже він. — Я не боюся!

— Або там ліпше?

— Що, зовсім інакше! В тюрмі сидиш наче рак у коші: тісно там, суматоха, ледви віддихаєш, справжнє пекло, хай Матінка Божа хоронить нас перед тим! Коли ти розбійник, то з тобою поводитимуться, як з розбійником: гірше ніж із собакою. Зовсім інакше на засланні. Як мене зашлють на Сибір, то мене, як кожного іншого, приймуть до громади. Громада по закону обовязана дати мені землю... так! Земля, як оповідають люди, не коштує там нічого. Має таку саму вартість як сніг — бери скільки завгодно! Тому я, братіку, дістану землі на засів і на городовину та хату. Управлятиму моє поле як інші люди, орати, сіяти, придбаю собі худобу й ціле господарство, також бджоли, вівці, псі... Сибірського кота, щоби миши та щурі не зїдали мого добра... Побудую собі хату, куплю святі образи... Коли Бог позволить оженюся, буду мати діти.

(Кінець буде).

Ви дожидаєте кожного дня на листоноша, щоби приніс „Свободу",? „Свобода" дожидає на нього, щоби приніс вашу добровільну доплату до передплати!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СОЮЗОВЕЦЬ ДО СОЮЗОВЦІВ У СПРАВІ „СВОБОДИ".

Я добре переглядав списки тих осіб, що в останніх двох роках памятали на „Свободу", як вона переводила у місяці жовтні „пресову кампанію". Як старий Союзовець скажу, що мене дивує, що є так багато старих Союзовців, що не доплачують добровільно до передплати „Свободи", а тим самом не шанують ухвали нашої найвищої влади, себто Конвенції У. Н. Союзу. Остання Конвенція не підвищила передплати в надії, що самі Союзовці зложать добровільною доплатою і жертвами більше, ніж дістала б „Свобода" з примусової підвишки. Виходить, що нам таки треба примусу...

Платимо за „Свободу" ціну з-перед 27 років. Тільки подумаймо, скільки ми заробляли тому 27 років, а скільки заробляє робітник нині. Застановімся на хвилину, як пішло всьо вгору, включно з належитістю, яку платимо щоденно за американську газету. Як же може „Свобода" існувати в нинішних часах при оплаті за газету з-перед 27 років?

Ще одно. Кожне число „Свободи" приносить „посмертні згадки". Кожного дня відходять на вічний спочинок один чи більше її читачів, старих Союзовців. Молодь, як знаємо, не платить до пресового фонду і „Свободи" (за малими винятками!) не читає, згл. не пренумерує. Значить, число читачів постійно зменшується „природним способом' і можна сказати, що це „чудо", що „Свобода" такі довгі роки має менш більш таке саме число передплатників, не зважаючи на ці „посмертні згадки". Згадую за це, щоб ми, старі Союзовці, усвідомили собі, який тепер спадає на нас обовязок. Ми зросли зі „Свободою", а вона з нами. Ми добре знаємо, чим є „Свобода" для українського народу в Америці й для української справи взагалі. Ми щиро переконані, що „Свобода" збудувала українське життя в Америці, бо що було перед її появою? Вона клала основи під народне життя, вона закликала нас постійно до жертв на Рідний край, до оборони наших поневолених братів і сестер.

Не буду широко розписуватись, чим була для нас „Свобода" і чим вона є для нас теж і нині, бо всі ми це добре знаємо і відчуваємо. Тому всі ми, старі Союзовці, не ждім на „чудо", що виратує „Свободу", а таки вложім пару зелених до цього листа, що ми його дістали і вишлім зараз до адміністрації „Свободи", щоби третя пресова кампанія „Свободи" була успішнішою від двох останніх. Теж було би добре, щоби справу пресового фонду „Свободи" обговорювано на відділових мітінгах, бо ще є багато таких, що не знають, що це Конвенція ухвалила пресову кампанію замісць підвишки передплати. Дехто думає, що Союз має „мільйони", то може доплатити. Я сам знаю такого урядника в відділі, що замісць пояснити справу пресового фонду на мітінгу членам і розвести на ту тему дискусію, заявив „та вони там мають мільйони". Як би ми так думали, то скоро не було б знаку не то по „Свободі", але й по У. Н. Союзі. Одначе я вірю, що старі й свідомі Союзовці думають інакше.

Ще хочу згадати, що між добровільними жертводавцями, що посилають доплату до „Свободи", не бачу багато імен з нашої „верхівки", що повинні би бути прикладом для „меншого брата". Не бачу також і наших бизнесменів, хоч є винятки, але я маю на думці загал, у першу чергу тих, що роблять бизнес між українцями. Знаю таких, що дають на чужі цілі поважні суми, а за своє рідне не дбають, хоч колись мали себе за „патріотів". Видвигання політичних чи релігійних „аргументів" теж тут не на місці.

В моїй місцевості є два відділи У. Н. Союзу, що мають поважне число членів, а теж мають і майно та власні приміщення, але в першій пресовій кампанії „Свободи" знайшлося тільки 9 членів, що зложили $24, а Бр. св. Миколая, від. 216. дало $25. В другій кампанії вже було 18 Союзовців, що зложили $37.40, а Бр. св. о. Миколая знову жертвувало $25. Отже на яких 500 членів у двох відділах було 27 членів в обидвох кампаніях, які зложили $61.40. До цього додати $50 від Братства, то значить, що з нашого міста дано „Свободі" в обидвох кампаніях $111.40. Вірю, що тим разом піде краще. Чи не є так, що кожний з нас хоче діставати „Свободу" і не чує себе добре, коли її в якімсь дні забракне? Коли так, то подбаймо, щоб вона могла далі існувати і до нас приходити.

Иосиф Литвин,
Ембрідж, Па.

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Як їх подають советські джерела).

СОВЄТСЬКІ „ПРЕМІЇ".

Большевицька пропаганда багато кричить про нагороду т. зв. „героїв труда". Советська преса щодня містить їх світлини, подає повідомлення про грошові премії, і лише зрідка з'являються звідомлення, звідки можна зорієнтуватися, як на ділі виглядає це преміювання. В ч. 159 „Труда" надруковано характеристичного листа робітників ленінградського заводу ім. Молотова, яким призначено премії за перевиконання норми. „Колектив нашого заводу — читаємо там, — працює добре і систематично перевиконує програму. Декілька разів він завойовував другі і треті місця у всесоюзних соцзмаганнях. Однак премії учасникам змагань видаються з великим спізненням. На зібраннях нам пояснюють, що міністерство суднобудівельної промисловости затримує висилання грошей. Крім того, премії розподіляються неправильно".

При розподілі премій на кожному кроці протегується представників советської бюрократії, тоді як премії робітникам часто становлять до смішного малі суми. На одному ленінградському заводі — читаємо в „Труді" — для робітників інструментального цеху призначено премії загальною сумою 1300 рублів, а для службовців адміністрації 1200. Тому, що робітників вдесятеро більше, ніж службовців, робітники за велике первиконання норми одержали ледве по кільканадцять рублів. Зате начальник згаданого цеху призначив собі за лютий подвійну премію. Не допомогли й звертання робітників до завкому, бо директор заводу два рази преміював голву завкома сумою 1200 руб. Так виглядає „рівність і безкласовість" на практиці.

СОЦЗМАГАННЯ МІЖ САТЕЛІТАМИ.

Як повідомляє польське пресове агенство, колектив робітників польського порцелянового заводу „Крістер" викликав на соцзмагання робітників чехо-словацького порцелянового заводу „Богемія". Скликано технічну конференцію, яка розробила пункти правил змагання. Крім того, 17 робітників заводу „Крістер" викликали чехо-словацьких робітників на індивідуальні соцзмагання.

Московська наука приносить плоди!

НАВІТЬ ІНВАЛІДИ „ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ" НЕЗАБЕЗПЕЧЕНІ

Рада Міністрів Української РСР і Центральний Комітет КП(б)У займаються тепер „заходами про дальше поліпшення праце-влаштування і матеріяльно-побутовий стан інвалідів Вітчизняної війни" подає орган ЦК КП(б)У і Верховної Ради Міністрів УРСР „Радянська Україна" (від дня 8 серпня 48). Але, не зважаючи на стільки агітаційного шуму і реклами про піклування героями „Вітчизняної війни", виходить, що в дійсності вони, як і інші громадяни „квітучої батьківщини пролетаріяту", відчувають гірко свою долю.

„Радянська Україна' (ч. 187, від 8 серпня 48) пише: „Рада Міністрів УРСР і ЦК КП(б)У відмітили наявність великих хиб у роботі партійних і радянських організацій, місцевих організацій соціяльного забезпечення і охорони здоров'я щодо працевлаштування, навчання, лікування, протезування і матеріяльно-побутового забезпечення інвалідів Вітчизняної тійни". „Кооперація інвалідів, яка закликана є в першу чергу пристосувати до роботи інвалідів з тяжкими формами інвалідности, не створює потрібних умов у роботі і повільно впроваджує робочі пристосування для інвалідів, слабо залучає інвалідів першої і другої груп до артілей, як надомників". „Комісії при райвиконкомах для призначення пенсій працюють ще незадовільно". „Ще й досім аюь місце значні переплати і недоплати пенсій"'. „Міністерство соцзабезпечення УРСР не створило необхідних умов інвалідам Вітчизняної війни в профшколах та інтернатах. Замість поліпшення роботи і розширення сітки інтернатів для інвалідів-хроніків, які потребують медичного нагляду і догляду, Міністерство стало на шлях скорочення інтернатів". „Місцеві органи соціяльного забезпечення мало залучають до роботи по забезпеченню інвалідів громадський актив з числа самих інвалідів". „Радянські й партійні організації Київської Дніпропетровської, Полтавської, Харківської, Ворошиловградської, і Сталінської областей не звернули свою увагу до всебічного обслугування інвалідів Вітчизняної війни, не здійснювали контролю за роботою відділів соц. забезпечення і охорони здоров'я". „В райвідділах і соцзарайжитлоуправліннях та інших організаціях в розгляді і розв'язанні скарг і заяв, що надходять від інвалідів Вітчизняної війни, не викорінені елементи тяганини і бездушного ставлення"...

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

На акцію Конгресового Комітету.

Заходом Українського Допомогового Комітету в Рачестер, Н. Й. відбулося віче, в неділю, 12. вересня, в Українськім Домі при Вилсон ст. і Гадсон еевні.

Не зважаючи на горяч й інші підприємства, які того самого дня відбувалися, на галю зійшлося поверх двіста осіб та вислухали промов бесідників.

Віче отворив предсідник Комітету Р. Гладун вступним словом і пояснив, у якій цілі його скликано. На першого бесідника покликав інж. І. Коваля.

Бесідник висвітлив історію першої і другої української еміграції в Европі. Перша еміграція, яка складалася майже з військовиків, членів української армії і патріотів, добре розуміла, що до будови держави треба свідомих людей, що знають добре історію свойого народу, минуле своєї батьківщини, свою літературу і т. п. Тому не диво, що з приходом на чеську землю розпочато інтензивну працю в ділянці шкільництва. У дуже короткому часі зорганізовано чимало шкіл, від початкуючих аж до університетів та різнородних, фахових курсів. Згодом ці школи видали масу інтелігенції і ремісників, яких серед нашого народу так мало, в порівнанню із щасливішими, державними народами.

До першої еміграції належав теж хор (капеля) бл. п. О. Кошиця, що українською піснею мав могутньою зброєю, пробивав шляхи до найславніших концертових заль у всіх столицях західного світа.

Друга еміграція значно численніша, але на жаль у гіршому, а то й оплаканому положенні. Та ні нужда, ні голод не зломили її бодрого духа та її життєздатности. Вона вчиться, працює і творить, не марнуючи часу. — Маючи на увазі їхнє гірке положення американські українці повинні дати їм більшу поміч у харчах і одягах, а найважніше, висилати афідевіти на приїзд до Америки.

Другий з черги говорив місцевий адвокат, Вол. Андрушин, по англійськи, на тему: Закордонна політика Америки і Росії.

Американський уряд — говорив бесідник — визнаючи большевицьку Росію, не знав дійсного стану у царстві диктаторів, які у 1932 і 1933 рр. виморили голодом пять мільйонів українців. У Совєтах людина не має ніяких прав, ані жодної вартости. Президент Рузвелт повірив у брехні, що в Совєтах народи живуть щасливо, а в цьому теж вірив, що існує там теж і незалежна, українська держава (на папері!) є висланником Москви і помагає москвинам ветувати невигідні їм ухвали Обєднаних Держав. Треба було довгого досвіду, щоб американський політичний провід і нарід пізнали з ким мають до діла і хто їхній ворог.

Мимоходом згадаємо, що адв. В. Андрушин інтересується українськими справами і бере участь у всяких підприємствах. Є членом парохії і 217 від. У. Н. С. Він відомий зі своєї солідности. Рачестерські громадяни повинні на це памятати.

Останнім і головним бесідником був представник Українського Конгресового Комітету. У своїй промові бесідник порушив багато актуальних питань, а між ними одно дуже замітне: Чому український нарід, як один з великих народів, донині блукає серед бездержавних народів? Ми ж маємо старі, високу культуру і цивілізацію, маємо світлу (хотяй неспокійну) минувшину, маємо мислителів і героїв, про яких писали учені західної Европи, як французький учений Боплян, що написав книжку про Україну. Але хитрі москвини закупили цілий наклад і спалили, щоб і сліду по ньому не стало. Композитор Ліст написав симфонію, що зветься „Симфонія Мазепи". Є багато інших чужих творів про Україну, але і про них треба би говорити окремо. Вертаючи знов до теми приходиться одверто сказати, що українці грішать тим, що не слухають свого проводу, зате слухають чужого батога. Це одна з причин, але є ще й інші причини, від нас незалежні, а це багатства української землі, які нашим сусідам не дають спокійно заснути. При найменшій нагоді кожний з них рве і шматує нашу землю, а її господаря винищує і морить голодом, або в кращому випадку вивозить у Сибір на невільничу працю і повільну смерть.

За останні десятиліття національна свідомість серед нашого нароту зросла. В короткому періоді часу кожна частина української землі перейшла іспит самостійности, між якими і маленька Карпатська Україна сказала теж своє слово. Ця Україна, яка перед трицяти роками не вміла ні читати ні писати, дала мадярським фашистам і полякам належну відсіч.

Продовжуючи дальше визвольницькі змагання українська еміграція в Европі створила політичне представництво, Українську Національну Раду, яка є виявом змагнь українського народу до волі й державної незалежности.

Перед виступом головного бесідника переведено збірку на акцію Конгресового Комітету.

Жертви зложили: по $5: Анна Пічак, К. Шевчук, Д. Матковський, А. Задорецький, Американський українець; по $3: М. Пічак, В. Вітенько; по $2: К. Ґран, І. Гуран, мгр. В. Чорненький, Анна Мельник, Я. Півторак, В. Іванюк, Н. Попович, І. Деркач, В. Британ, С. Сверида, Р. Гладун, В. Пригода, І. Дмитрук; по $1: Г. Довганлюк, П. Гринів, І. Фединич, І. Дзера, Я. Гривнак, М. Климців, І. Сорохтей, П. Павлів, С. Воробець, Е. Ґерула, А. Ракович, І. Коваль, І. Сулима, М. Стехна, К. Гладун, М. Теребушка, С. Кричук, М. Воляк, М. Попівна; Т. Гринів; Т. Присловський, Л. Кушлик, І. Теребушка, Н. Луцишин, Н. Гарасимчук; П. Гранковський, І. Гнатків, І. Луцишин, Д. Коритко, Д. Рибак, М. Сулима, В. Бащук, М. Швець, Г. Буланець, А. Росоловський, Т. Дуда, А. Голод, К. Лялька, К. Белей, М. Дашкевич, М. Кузьмик, О. Юхимчук, М. Руда, Н. Мазурчак, І. Сорохтей. — Разом із дрібними жертвами зібрано $116.84.

Хто з жертводавців зложив на віча одного доляра або більше і їхні імена з якихнебудь причин пропущено, просяться зголоситися до секретара Комітету.

У наступному дописі подасться звіт куди і на які цілі вислано зібрані гроші.

Секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

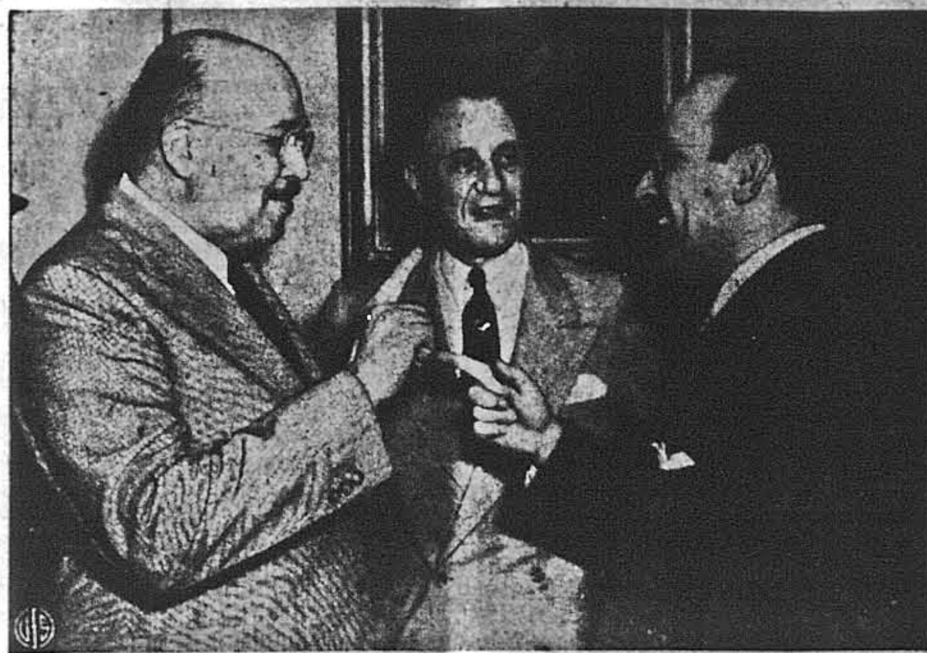
З похорону на добрі цілі.

Дня 29-го вересня 1948 р. померла в Ню Йорку Анастазія Шура, проживши 52 роки. Покійна походила зі села Черемхів, повіт Бібрка, була веселої вдачі, люблена всіма, працьовита і щира українка, яка працею та щирими жертвами помагала нашій українській справі.

Завчасну смерть покійної оплакує муж і троє дітей, яких дбайливо виховала.

По похороні всіх учасників запрошено на перекуску до залі Св. Юрія при 6-тій вул., де два представники Укр. Д. К., повіту Бібрка, пп. І. Собенко і М. Хоманчук, виголосили промови, а до збірки візвав п. Химанчук. Зібрано $22.10 для українських сиріт. Гроші вислано до ЗУАДКомітету, Филаделфія Па. — Зложили: Н. Шура $5; а дрібними $17.10.

Учасник.

МІЖАМЕРИКАНСЬКА ГАРМОНІЯ.—Перша справа, яка прийшла під вирішення Між-Американської Комісії для мирного полагодження, це спір між Кубою й Домініканською республикою. Останнього року складено на Кубі заговір на наїзд проти Домініканської республики. Предсідник комісії, д-р Луіс Кінтаниля, мексиканський амбасадор до згаданої Між-Американської організації (його світлина в самій середині) вирішив, що Домініканська республика (її представляє д-р Хуліо Ортеґа зліва) й кубанці (їх представляє д-р Річардо Сарабаса), повинні поладнати цю справу дорогою мирового суду.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

16,499 Сверик Рузі і Романюк Рузі з с. Довга Войнилівська і Томашівці (Калуш) від Сверик Рузі.

16,500 Петрик Марії д. Ілька і Наталії з с. Бліх (Зборів) від Петрик Антона.

16,501 Рогач Івана, Митра і Параски, Хомка Митра всі з с. Завої (Сянік) від Рогач Степана с. Онуфра.

16,502 Односельчан і кревних з с. Орів (Дрогобич) від Марґолич Миколи.

16,503 Баран Теодора брата з с. Заболотівці (Жидачів) від Меренюк Григорія.

16,504 Сісен з дому Зозуляк Марії д. Михайла і Насті з с. Рябе (Лісько) від Зозуляк Петра с. Миколи.

16,505 Крочак Марії, Лалак Івана з с. Девятники, Бурачок Марії з с. Бориничі всі з пов. Бібрки від Кіт Михайла.

16,506 Пицко Миколи вуйка з с. Розгірче (Стрий) від Левицький Федора с. Марії.

16,507 Натавиця Петра з с. Городовичі (Добромиль) від сестри Наґавиця-Краковецька Анни.

16,508 Гук Іван з с. Верляни (Яворів) від Гук Гриня.

16,509 а) Попович-Зборівська Катерини з с. Согорів Горішний (Сянік) від сестри Осахло Софії.

16,509 б) Копій Андрія і Івана з с. Загутень (Сянік) від Осахло Йосифа.

16,510 Гомоновська Софії прибула із скитальщини в 1947 р. до Ню Йорку від бабці Прошинська Лудміли.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa

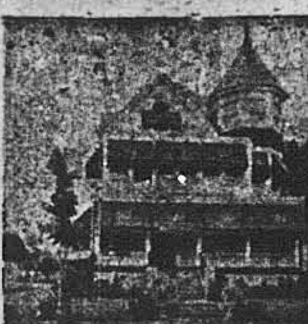
ПОМЕР НАЙСТАРШИЙ ЧЛЕН ВАСИЛІЯНСЬКОГО ЧИНА.

У Римі, дня 25. вересня, помер довголітній консультор Священної Конґреґації для Східньої Церкви, о. Панкратій Кандюк з Чина св. Василія Великого. Покійний прожив 77 літ життя, 60 літ монашества та 52 роки священства. Довгі літа учив філософії в Василіянському Чині. В 1925 р. був назначений духовником папської Семінарії в Римі а незабаром і консульторoм Конґреґації. Цей уряд консультора виконував понад двадцять літ аж до своєї смерти. В 1931-му році був вибраний генеральним консультором Василіянського Чина.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Чорноморська Січ, від. 14, подає до відома, що збори відбудуться 23-го жовтня, в годині 8. вечір, в Січоівм Домі, 506 18. Еве. Обовязком кожного члена є явитися на ці збори, бо маємо важні спарви до полагодження. Також позможности принести вкладки й платничі книжечки. — За уряд: М. Басараб, предс.; І. К. Лобур, кас.; М. П. Отрок, фін. секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 23. жовтня, в годині 8. ввечір, в домі де звичайно. Просимо всіх членів прийти на час. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости. — І. Головка, пр.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

ТАРЗАН, ч. 1954. Тарзан вир вався з табору ватаги.

Коли злодії, розбуджені смертельним криком, надбігали з усіх шатер...

...малпочовлік щез під хащами.

Та він пригадав собі на хлопця. Не хотячи оставити його на їхню ласку, він завернувся по нього.

Лагідно підняв він його на плече і почав бігти до села... ...а тимчасом ватага збиралася довкруги, як вони думали, самогубника.